NR. 1 - FEBRUAR 2011
ÅRGANG 14

Lapprosen

MEDLEMSBLAD FOR DEN NORSKE RHODODENDRONFORENING

Lederen har ordet

Kjære rhodovenner!

Godt nytt år alle sammen!
Vi er gått inn i et nytt år med nye muligheter. Blomsterknoppene ligger klare og bare venter på at våren skal komme. Her i vest ser det ut til å kunne bli et godt blomstringsår etter god knoppsetting. Det blir kanskje blomst på planter som ikke har blomstret tidligere også! Hvordan blir våren og når kommer de første blomstene? Det er alltid like spennende.

På denne tiden av året er det tid for å planlegge og å klargjøre for neste voksesesong. Kan vi fjerne noen busker og trær og på den måten få mer lys til rhodoplantene, og bør vi plante nye busker og trær for å gi le og beskyttelse for andre mer følsomme planter? Ta gjerne en runde i blåst og styggevær for å se hvordan plantene har det. Dess større blader rhodoene har, dess større krav setter de til beskyttelse mot vind. Også vandrende skygge er noe å tenke på. Ved å ta hensyn til terrenget, plante le, eller sette opp en levegg, kan en gjerne fremskaffe en bedre klimasone enn det egentlig er. Dette gjør at vi kan utvide plantesortimentet betydelig i ettertid.

På Rhodo Vest sitt siste møte i 2010 fikk laget besøk av Ebba Holmboe fra Ås. Jeg var så heldig å få være til stede under hennes foredrag, og det var tydelig også populært blant de andre medlemmene. Svært mange hadde tatt veien for å høre henne fortelle om oppbyggingen av hennes 140 m^2 hage, forandringer under veis, og frem til slik den fremstår i dag. De av lokalavdelingene som ikke har hatt besøk av henne, bør benytte seg av dette tilbudet.

Det er gledelig at Rhodo Øst planlegger en tur til Rogaland i slutten av mai. Turen går med buss, og en tar også sikte på å besøke en del hager underveis. De vil supplere med deltakere fra hagelag og lignende for å fylle en buss. Kanskje vi ender opp med noen flere medlemmer? I alle fall et godt tiltak.

Hovedforeningens planlagte tur til Wales ser også ut til å bli en realitet. 40 medlemmer har meldt sin interesse for turen, og i skrivende stund arbeides det med innhenting av priser m.m. Det blir fint at vi nok en gang samles på en utenlandstur.

Til slutt vil jeg ta med at medlemstallet stadig går oppover. Pr. 31.12. var vi 378 medlemmer i foreningen.

Harald Kårtveit

Styrets sammensetning

Leder:
Harald Kårtveit, Kårtveit,
5363 Ågotnes
tlf. 56 33 47 88 / 97 77 60 50
haraldkartveit@hotmail.com

Nestleder:
Terhi Pousi, Mildev. 116,
5259 Hjellestad
tlf. 55 22 95 08
terhi.pousi@bm.uib.no

Sekretær:
Lin Didriksen, Slettebakksveien 44,
5093 Bergen
tlf. 99 02 72 72
ldidrik@gmail.com

Kasserer og medlemsregister:
Bjørg S. Rasmussen, Storhilderen 42,
Postboks 35, 5341 Straume
tlf. 56 33 09 65 / 93 21 35 79
bjorgvar@online.no

Styremedlem:
Torstein Borg, Tveit,
5694 Onarheim
tlf. 53 43 50 77 / 91 18 38 34
torstein@rhodomania.no

Varamedlemmer:
Leder Rhododendron Øst:
Øyvind S. Aasheim, Maridalsveien 84, 0458 Oslo tlf. 22 37 75 15
oyvind7aasheim@gmail.com

Leder Rhododendron Sør:
Audun Arne, Eikeveien 3,
4824 Bjorbekk
tlf. 37 09 49 40 / 97 54 00 21
auduarne@frisurf.no

Leder Rhododendron Sør-Vest:
Reidar Vigrestad, Rundveien 17,
4362 Vigrestad tlf. 95 03 60 58
reidar.vigrestad@lyse.net

Leder Rhododendron Vest:
Thorolf Juvik,
Midtskogvegen 30 A, 5200 Os
tlf. 56 30 07 03 / 949 71 690
thjuvik@online.no

Frøforvaltere:
Torstein Borg, Tveit,
5694 Onarheim
tlf. 53 43 50 77 / 91 18 38 34
torstein@rhodomania.no

Jan Valle, Espeland,
5912 Seim
tlf. 56 35 17 82
jankvalle@yahoo.no

Internettredaktør:
Vidar Winsnes, e-post :
viwins@online.no

INNHOLD

Per M. Jørgensen: Høstblomstrende *Rhododendron* på Milde 4

Finn Larsen: Min favoritt - *Rhododendon souliei* 7

Ebba Holmboe: Noen av mine favoritter blant løker og knoller! 8

Gunnar Gilberg: Blomstringstur i november 10

Rhodo Øst - Inviterer til busstur til Rogaland 26. - 30. mai 2011 11

Terhi Pousi: Rhodo Vest på tur til Ålesund 7. - 9. mai 2010 12

Jan Rune Hesjedal: Yunnan SBBE 2010 14

Audun Arne: Kjært barn har mange navn 16

Anne Tafjord-Kirkebø: Hvilken rhododendron er dette? 16

Audun Arne: Høsttur i Sør til Odden camping på Evje 17

Lin Didriksen: "På siden" – Rhododendron for begynnere. 18

Besøkshager 20

Informasjon fra DnR
- Påmelding til årsmøte 21. mai 2011 på Bryne 22
- Kjære medlem! – Innbetaling av kontingent 22
- Nye medlemmer 23

Informasjon fra DnR avd. Sør:
- Innkalling til årsmøte 10. mars 2011 24
- Årsberetning 2010 24
- Årsprogram 2011 25

Informasjon fra DnR avd. Sør-Vest:
- Innkalling til årsmøte 16. februar 2011 26
- Årsmelding 2010 26
- Årsprogram 2011 27

Informasjon fra DnR avd. Vest:
- Innkalling til årsmøte 15. mars 2011 28
- Årsprogram 2011 28
- Årsmelding 2010 29

Informasjon fra DnR avd. Øst:
Innkalling til årsmøte 3. april 2011 30
Årsberetning 2010 30
Årsprogram 2011 31

FORSIDEFOTO: *Rh.* 'Viking Silver' (*yakushimanum x pachysanthum*). Foto: Kirsten Marie Storheim.

Lapprosen

utgis av Den norske Rhododendronforening
Postboks 1325, 5811 BERGEN

www.rhododendron.no

Redaksjon

Redaktør Jan Rune Hesjedal
tlf. 56 30 61 19
jan.rune.hesjedal@online.no

Sekretær Kirsten Marie Storheim
tlf. 56 37 11 87
kimasto@online.no

Neste nummer

av Lapprosen kommer i mai 2011. Stoff til bladet må være redaksjonen i hende innen 3. april, og kan sendes til Jan Rune Hesjedal, Lepsøyneset 106 , 5216 Lepsøy.
Bruk gjerne e-post til redaksjonen, se adresser til venstre. Bilder sendes i høyeste oppløsning, på e-post, CD, eller etter avtale.

Høstblomstrende *Rhododendron*

på Milde

Tekst: Per M. Jørgensen. Foto: Terhi Pousi og Gerd Jørgensen

Fig.1: *Rh. dauricum,* 16. januar 2007.

Fig.2: *Rh. auriculatum,* 23. juli 2010.

Rhododendronblomstringen hører våren til, og det er ikke rart at mange i den senere tid har henvendt seg med bekymring til oss om planter som kommer i gang å blomstre allerede om høsten, for eksempel 'Cunningham's White'. Dette fenomenet skyldes de lange, milde høstene vi har hatt i det siste, og at knopper som normalt skulle springe ut om våren, i stedet blir aktivert om høsten. Dette er helt ufarlig, men kan lede til en noe redusert vårblomstring. Ingenting å bekymre seg for, det er jo bare en liten forsmak på våren!

Dette er et fenomen som er velkjent blant de svært tidligblomstrende artene og sortene, for eksempel kan *Rh. dauricum* (fig.1) gi seg til å blomstre i desember og iblant enda tidligere når der er milde perioder (den drives i blomst av noen plussgrader i en ukes tid), selv om den egentlig skal ha sitt hovedflor når våren først melder sin ankomst i februar/mars.
Der er også arter og sorter som normalt pleier å oppføre seg på denne måten, og som har vært relativt lite kjent her i landet. Hans Hachmann som var spesielt opptatt av å forlenge blomstringssesongen for rhododendron, har til og med lansert et par sorter som normalt i Holstein blomstrer om høsten, 'Herbstfreude', 'Herbstgruss' og 'September Flair'. Den første som han hadde spesielt god tro på, har vi, men foreløpig har den bare blomstret i mai og vi har ikke lyktes å få den i blomst om høsten, nok fordi vi har et litt annet klimaregime hvor både temperatur og lys kan spille en rolle for når blomstringen inntreffer. I dette tilfellet antar vi at det er temperaturen som er mest bestemmende: vi har det ikke varmt nok om høsten.

Men vi har en del arter og noen kultivarer som normalt blomstrer om høsten. Det er disse som vil bli omtalt her, og det er nødvendig å begrense seg til de mest trofaste:

Rh. auriculatum og dens slektninger og hybrider, er nok de staseligste. Arten selv (fig.2) blir et lite tre med lange, lysegrønne blad som har øreflipper nederst, og knoppene er uvanlig påtakelige, store og kantete, en karakter man lett kjenner den igjen på. Blomstene er store, hvite, liljeliknende og lukter søtt, noe som er ganske uvanlig for slekten. Den kommer normalt i blomst i slutten av juli og holder det gående inn i august. Dette er hovedblomstringen, og den blomstrer aldri om våren. Den er kjent for å være litt vanskelig, men den er fullstendig hardfør, selv om den nok liker et mer kontinentalt klima enn vi kan tilby på vår kyst. Hovedproblemet er at den kommer sent i vekst, og at de unge skuddene derfor blir et lett bytte for frosten - så den bør plasseres for å unngå dette, og naturligvis liker den ikke vind som alle storbladete arter.

En nærbeslektet, høstblomstrende art, er den sjeldne og følsommere *Rh. glanduliferum* (fig.3), som om mulig er enda flottere med mer åpne, svakt rosa, duftende blomster, men hos oss fryser de nye skuddene regelmessig og plantene kan derfor ofte se ganske utrivelige ut, selv om de er i live og blomstrer.

Man har naturligvis forsøkt å "forbedre" *Rh. auriculatum* som hageplante ved krysninger, og i alle fall en av disse kan det være verd å merke seg, 'Polar Bear' (fig.4), som er en krysning med *Rh. diaprepes* laget av J.B. Stevenson, Tower Court allerede i 1926, i en periode da de fleste krysningsforsøkene med arten ble gjort. Også den har rykte på seg for å være litt vanskelig. Den klarer seg imidlertid godt på et beskyttet sted på Milde der den nå regelmessig viser sine fantastiske hvite, duftende blomster i månedsskiftet juli/august. Man har forsøkt å få til hardførere sorter, men de fleste av disse har mistet morens elegante blomster, og da er det jo

Fig.3: *Rh. glanduliferum*., 23.juli 2009.

Fig.4: *Rh.* `Polar Bear', 23.juli 2009.

Fig.5: *Rh.* 'Summer Snow', 7. juli 2009.

Fig.6: *Rh. sanguineum* var. *didymum*, 7. august 2009.

Fig.7: *Rh. temenium* var. *gilvum,* 18. august 2010.

Fig.8: *Rh.* 'Abendrot', 24. september 2009.

Fig.9: *Rh.* 'Elizabeth', 8. september 2008.

Fig.10: *Rh. calostrotum* ssp. *riparioides* Rock's form, 2. august 2006.

Fig.11: *Rh. saluenense* var *chamaeunum,* 18. august 2010.

Fig.12: Rh. fastigiatum 'Blue Steel', 2. oktober 2009.

liten vits med større hardførhet. En av de beste skal være den amerikanske 'Summer Snow' (fig.5), en Leach-hybrid der *Rh. maximum* inngår. Denne har vi skaffet og plantet side om side med 'Polar Bear' på Milde. Hittil har vi ikke merket noen større forskjell på dem, bortsett fra at den amerikanske sorten blomstrer litt tidligere og ikke har like flotte blomster som den engelske. Dessuten virker veksten mer ulenkelig med lange skudd som gir planten et skranglete inntrykk, og som dannes før blomstringen, noe som skjuler blomstene. Konklusjonen er dessverre at man hittil ikke har fått til en sort som er åpenbart bedre enn moren for våre nokså milde forhold.

Der er bare en annen i artssamlingen vår som *kun* blomstrer om høsten og det er *Rh. sanguineum* ssp. *didymum* (fig.6), en relativt lite kjent plante fra den systematisk vanskelige *sanguineum* gruppen i subseksjonen *Neriiflora.* Dette er planter som normalt er på grensen av hva de kan tåle på våre breddegrader, hvilket er synd siden de ofte har kraftig rødfargete blomster, i dette tilfellet meget mørkt røde. Denne er spesiell også ved at den gjerne vil ha litt kalk for å trives godt på så sur jord som vi normalt har, men den ser ellers ut til å være ganske hardfør.

For øvrig er det ikke uvanlig at arter (og noen sorter) i denne seksjonen kommer i blomst to ganger i året. Den mest trofaste er den merkelige, gulblomstrete *Rh. temenium* var. *gilvum* (fig.7), som er en nær slektning av foregående. Vårblomstringen er ofte ubetydelig, nok fordi knoppene lett fryser. Den har en svakhet ved å ha papirtynne kronblad som lett skades av været, og knapt holder ett døgn under normale forhold. Men den tar det igjen om høsten da den riktig lyser opp, selv om blomstene lett blir brunflekkete.

Fig. 13: *Rh*. 'Ramapo', 13. september 2009. Foto: Gerd Jørgensen.

Det er fra denne subseksjonen alle de lave rødblomstrete Hobbie-hybridene som er blitt så populære stammer, nemlig fra *Rh. forrestii* var. *repens*. Flere av disse kommer gjerne i blomst av og til om høsten. Mest regelmessig er den forbausende lite kjente 'Abendrot' (fig.8), som er en søsterklon av den velkjente 'Elisabeth Hobbie' som ikke viser denne tendensen så tydelig. Også den langt mer følsomme, engelske 'Elizabeth' (fig.9), som er en krysning med *Rh. griersonianum*, viser gjerne noen blomster om høsten, liksom barna 'Better Half', 'Flaming Gold"og 'Whispering Rose'.

Men en av de flotteste og sikreste høstblomstrerne finner vi blant de lave lepidote artene, *Rh. calostrotum* var *riparioides* der det bare er den spesielle, mørkblomstrete Rock's form av denne arten (fig.10) som blomstrer regelmessig to ganger om året, men der er også flere av dens nærmeste slektninger som også oppfører seg slik, for eksempel *Rh. saluenense* var. *chamaeunum* (fig.11).

Fig. 14: *Rh*. 'Songbird', 24. sept. 2009.

Også i Lapponica subseksjonen er det noen ville arter som har blomstring to ganger, for eksempel *Rh. fastigiatum* (fig.12) og dens nærmeste slektninger, og det er noen sorter med disse som foreldre som er de mest regelmessige høstblomstrerne, først og fremst den amerikanske 'Ramapo' (fig.13) og likeledes den engelske 'Songbird' (fig.14).

Konklusjon

Med andre ord er der et stort utvalg for dem som må ha rhododendronblomster hele året - et lite påaktet aspekt i våre hager og kanskje ikke så viktig da det nok finnes bedre planter for å få til høstflor. Men som en ekstra bonus ved valg av rhododendron til hagen, kan det være verd å merke seg hvilke som er pålitelige høstblomstrere.

Min favoritt

- *Rhododendron souliei*

Tekst: Finn Larsen
Foto: Jan Rune Hesjedal

Jeg vil her presentere min favoritt-rhodo i Lapprosen. Det har egentlig ikke vært noen lett oppgave, da jeg jo har sett, og har, så mange praktfulle eksemplarer, mange med de riktig store blader og status. Jeg er dog stanset opp ved en som ikke utmerker seg noe særlig om vinteren, og som har tildels små blader, og kan være noe glissen. Så min favoritt i dag (da jeg jo ikke har sett all verdens rhodoer) er nok *Rh. souliei.*

Mitt eksemplar er vel halvannen meter høyt og tåler alt det vær vi kan tilby den her på Vestlandet. Den har noe åpen vokseform, og utmerker seg ikke noe særlig om vinteren, med små runde, blågrønne blader. Min *Rh. souliei* står visstnok i ren torv, for å få så god drenering som mulig. Det hele forandrer seg i mai når blomstene springer ut. Den er helt dekket av de flotteste, store, brede, skålformete blomster, som er nydelige svakrosa. Hos meg står den iblant andre fine rhododendron, men den tar helt luven fra dem.

Jeg har prøvd mange ganger å formere den med stiklinger, det har vært fånyttes. Det har blitt til frøformering, men der er den også litt vrien, det er nok det at den vil ha så god drenering.

Jeg sender stafettpinnen videre til Oddbjørn Fosse.

Noen av mine favoritter

- blant løker og knoller!

Tekst og foto: Ebba Holmboe

Dette må vel kunne kalles et privilegium, å sitte på sin terrasse en sommerdag og tenke på og skrive om noen av de mange løker og knoller som står mitt hjerte nær. Det er nesten litt uvirkelig, samtidig som litt spennende, å tenke på løker på denne tiden! Mitt håp er at denne lille artikkelen skal få flere til å få lyst til å skaffe seg spennende løker og knoller i sine hager.

Med min begrensede plass og mitt valg av woodland/surjordshage, er det de små løkvekstene som frister meg, her er ikke adgang for store flotte Darwin-tulipaner og andre i den størrelsen. Jordtypen gjør en del løkvekster ganske så kortlivede, men jeg har valgt å glede meg over dem så lenge jeg har dem, kjøpe de samme om igjen og ha gjensynets glede, eller kjøpe nye og ukjente løkvekster.

Generelt er jeg med tiden blitt mer og mer opptatt av arter innen planteverdenen, det er noe så ekte, naturlig og yndefullt over mange av dem, i tillegg til at jeg liker å tenke: denne planten står et eller annet sted i verden og blomstrer i sitt naturlige miljø! Men for all del, jeg har, og kommer alltid til å ha, mange hybrider av dem også.

Ut fra mine bilder har jeg valgt et knippe løk- og knollvekster som jeg her vil presentere:

Tulipa humilis 'Piccolo' er en virkelig fargeklatt med svart bunn og et gult bånd inne i kronbladene som går over i det orange, og blomsten er veldig fin i fasongen. Her blomstrer den gjerne midt i mai. *Tulipa humilis* kommer fra Midtøstens fjellområder hvor den vokser i fjellskråninger opp til 3600 meter over havet.

Tulipa hissarica er en av de aller tidligste tulipanene, bildet er tatt 17. april 2008. En fantastisk intens gulfarge, nesten over i det svovelgule. En sjarmerende ting er de bølgende kantene på bladene. Stammer fra Sentral-Asia og vokser i sandsteinsområder.

Tulipa orphanidea 'Flava' er en gul form av denne arten, som er en elegant og slank tulipan med gulgrønn ytterside med litt rødlige kanter og mer sitrongul på innsiden av kronbladene. Arten ble opprinnelig oppdaget på Peloponnes i Hellas og vokser naturlig i steinete områder opp i 1700 meters høyde.

Crocus vernus 'Uklin Strain' er nydelig lyseblå, mot det lilla. Arten vokser i Sør-Europa fra Alpene over mot Ukraina. Dennen hybriden brer seg lett, og den blomstrer også i ganske mye skygge.

Crocus sieberi 'Hubert Edelsten', ennå en hybrid, men her falt jeg i en løkkatalog for den mørklilla fargen sammen med den spesielle hvite tegningen på utsiden av kronbladene. Arten kommer fra Kreta, men hybriden er en krysning med underarten *Crocus atticus* fra det greske fastlandet og 'Hubert Edelsten' har det beste fra begge foreldrene.

Cyclamen hederifolium er høstblomstrende og gleder meg med sine fine rosa blomster. Når du ser nøye på dem, har de fantastiske tegninger og fargevariasjoner, og på våren er bladene svært dekorative med sine fine tegninger. Jeg synes ikke at syklamen er så vanskelig som man ofte hører, jeg har også *Cyclamen coum* som trives godt og gleder meg med sin blomstring på våren. Dessuten var vi høsten 2008 på ferie i Terracina sør for Roma, og der fant vi *Cyclamen hederifolium* i blomst i skråningene rundt byen – flott opplevelse (et par knoller ble med hjem, og i 2009 kom det blader på den ene knollen, så da håper jeg på blomst i 2010)!

Fritillaria affinis kjøpte jeg i 2007 i knopp, og den har overvintret fint og blomstret både i 2008 og 2009, så den håper jeg vil leve lenge i hagen. Det er en amerikansk fritillaria som kan trives både i steinbedet og i en lys woodlandhage. Høyden på planten avhenger av hvilke vekstforhold den har. Jeg har min stående i et høyt, veldrenert bed blant magnoliaer, azaleaer og rhododendroner.

Fritillaria acmopetala er ennå en av mine mange fritillariaer. Det er en svært spennende planteslekt som jeg har mange arter av, men jeg må blankt erkjenne at de ikke lever lenge hos meg. Denne arten kommer fra det indre Middelhavet. Trives i alminnelig hagejord.

Narcissus 'Segovia' er en 12–15 cm høy, liten narsiss. Blomstene er hvite med sitrongul trompet som bare er en liten "blondekant". Den er så liten og nett at den passer veldig fint inn i min lille hage og er bare bedårende.

Erythronium sibiricum 'OLJA' er en rent rosa form av *Erythronium sibiricum* uten den minste antydning til lilla. En utrolig nydelig plante som ser ut til å trives godt, den er noe mindre enn arten.

Dette er noen av mine mange favoritter, så nå er det bare å kaste seg over kataloger og glede seg til neste plantesesong når nyhetene forhåpenligvis dukker opp. Lykke til!

Blomstringstur
i november

Tekst: Gunnar Gilberg
Foto: Ingebjørg Gilberg

Den 21. november tok vi oss en dagstur ut til Holmen i Raunefjorden (et par mil syd-vest for Bergen) for å se etter at alt var i orden på sommerstedet vårt. Det var Oskar på 10 - han ordnet med båt og påhengsmotor - og så var det besteforeldrene Ingebjørg og Gunnar.
Det hadde vært frost et par dager tidligere og det var fremdeles is på myrpyttene og på berget der det var vannsig ned mot sjøen, så vi måtte passe oss for ikke å gli og falle.
Oskar var opptatt av vannet som sildret og blinket under den tykke isen og til slutt fant veien frem til bart berg og uren i sjøkanten, og vi tok noen fine bilder. Det var stille, fint vær med en temperatur på +3-4 grader.

Vi gikk oppover mot hytten og nikket og smilte til alle rhodoene som til gamle kjenninger. Ja, de eldste er allerede 55 år gamle - jeg plantet de første i 1955. Alle sto friske og fine og så ut til å trives i det kjølige været, og for meg var det tydelig at de likte mine små tilrop og positive bemerkninger. Oskar så granskende på meg, men sa ingenting - han kjenner sin bestefar godt etter hvert og vet at det går an å samtale med planter.

Etter at vi hadde spist vår medbrakte niste og skålet i brus for den fine dagen og nytt varm kaffe fra termosen, var det tid til å ta seg en tur over hele holmen. De "vanlige" rhodoene så like fornøyde ut som sine frender langs veien opp fra sjøen. Suzuki/Valle- bakken med sine 27 japanske azalea så ut som forventet. De fleste er halvt løvfellende og så litt krøllet og trøtte ut, men det er jo som det skal være på denne tiden. Kvister og skudd var friske og fine.
Det samme inntrykket ga feltet med de foreløpig 11 triflorum-plantene. Vi gleder oss til å fortsette utplantingen av resten som står i barnehage. De er allerede blitt litt for store og krangler om plassen, men det skal nok gå bra. Det er ikke første gangen vi er sent ute med utplanting.

Det var herlig å gå under furutrærne og traske i blåbærlyng og halvfrosne småmyrer.
Plutselig sto vi og måpte! To og en halv meter oppe i luften lyste det av rhododendronblomster!

De fleste av dem var fullt utsprungne. Nesten et dusin klaser. Vi trodde nesten ikke våre egne øyne. Om noe kunne kalles et særsyn, så var det dette. Hvordan slikt kunne være mulig er ikke godt å forstå. Isen på berget nede ved sjøen talte sitt tydelige språk om flere kuldegrader - og her svevde det lillarosa blomster oppe i luften! Riktignok bød en gammel furu et luftig tak til beskyttelse, men iskald vind var det ikke noe vern for. Jeg skyndte meg til hytten for å hente en saks. Dagslyset var allerede minkende og vi måtte tilbake over den to kilometer brede fjorden før skumringen ble til mørke. Ingebjørg fikk tatt to bilder mens jeg var borte. Vi klippet ned hele hovedgrenen som bar alle blomstene. Her skulle det bli overraskelser i vasene hos familie og venner når vi kom tilbake til byen!

Denne planten er en *R.* 'Roseum Elegans' og er som flere andre på Holmen en avlegger av en plante jeg kjøpte på Fjell Planteskule for omtrent femti år siden. Nå vokser de som 2-3 meter høyt kratt med mange stammer forskjellige steder. De sprer seg ved avleggere til alle sider der det er muligheter for litt feste for røttene. Fjellnakker eller store steiner er ingen hindring, bare der finnes en sprekk eller en liten grop med jord. De tåler en del vind og kan godt brukes til leplanting på ikke altfor utsatte steder. Det har vært interessant å følge dem alle disse årene, riktblomstrende som de er og med masse innebygget pågangsmot og humor.

Det har bekymret meg at de noen ganger rett og slett lar en gammel stamme visne. Det første tegnet er gulnende blader som begynner å henge. Og blomsterknoppene som skulle slå ut i slutten av mai løser bare litt på seg, og er veldig bedrøvet. Tverrsnitt av stamme og grener på dette stadium viser tydelig at det må gå tregt med vann- og næringsforsyning, for bare en liten del av barken er levende. Det er tydelig at det er en hurtig uttørking på gang. Jeg tror synderen er rotsopp, og jeg har vurdert å fjerne alle plantene av denne sorten på grunn av smittefaren. Men etter alle disse årene er det ikke noen forekomster av sykdommen på andre arter eller hybrider, så jeg har hittil nøyet meg med å skjære bort det som visner. Resten av planten lever videre i beste velgående og fortsetter å spre seg.

Det har hendt flere ganger at når jeg ikke har gitt meg tid til å fjerne det som er angrepet, så klarer planten å prestere en ynkelig, blek og fortvilet blomstring utpå sommeren eller høsten en gang. Men aldri i november! Og aldri med nesten normal størrelse på klasen. Fargen på blomsten var nå også mye dypere enn den er om våren. Forresten var bladene ikke så veldig hengende når sant skal sies, og fargen var nesten normalt grønn. Men tverrsnitt av grenene viste alvorlig uttørking. Så her er flere ting å lure på!

Da vi kom hjem ble blomsterkvistene klippet fra hverandre og fordelt. Vi følte at det var helt spesielt å kunne sette dem sammen med grener fra det gamle kristtorntreet i hagen som denne vinteren har gjort både oss og svarttrosten glad med masse store, røde bær. Ja, vi var enige om at dette faktisk var unikt.
"Og alle tre syntes at vi hadde hatt en fin tur."
Men historien er ikke helt slutt før det er fortalt at blomstene holdt seg rekordlenge i vasene inne i de vintervarme stuene, selv uten å bli snittet hver dag. Den siste, avblomstrede kvisten ble båret ut den 9. desember, etter nitten dager i vase.

Rhodo Øst

Busstur for å se rhododendronen blomstre i Rogaland 26. – 30. mai 2011

På vei vestover stopper vi på Kongsberg Hagesenter og hos Ida og Jørunn Flesland på Etne.

Vi besøker Rogalandsarboretet med Rhododendrondalen og Magnoliahagen
Vi spiser lunsj på Flor og Fjære og besøker flere private hager, bl.a. Kjell Kristoffersen, Oddbjørn Fosse og flere hagesentre som erfaringsmessig har fine rhododendron.

Vi kjører Sørlandet hjem igjen og får da også se noe private hager bl.a. hos Gudrun og Audun Arne på Bjorbekk. De er Rhodo-samlere.

Bussen starter fra Kongsvinger og tar opp turdeltakere i Oslo.
Bussturen koster ca kr 6.000,- inkl. alle måltider og overnatting.
Påmelding snarest, men innen 4. april om det er ledige plasser da.

Be om program fra Kari Marie Aandstad, Nyberg, 2266 Arneberg (mobil 90049349)

Vil du være med, så heng på! Vi regner med full buss.

Info og påmelding: kari.marie@aandstad.com

Turen er lagt opp i samarbeid med:

REISEGARANTIFONDET RGF -rgf.no-

Berg Skysstasjon AS
www.skysstasjon.no

Rhododendrondalen Rogaland Arboret.

Rhodo Vest på tur til Ålesund

7. - 9. mai 2010

Tekst og foto: Terhi Pousi

Grytidlig start fredagsmorgen fra Halhjem, og bussen plukket opp deltakere underveis. Denne turen hadde lenge stått på ønskelisten, og nå var 36 rhodoentusiaster endelig på veg for å se med egne øyne samlerhagene til rhodogjengen i Ålesund.

Første stopp var hos Martinus og Aud Furevik i Førde. En sjelden bratt hage med fantastisk utsikt over Førdefjorden. Murer, trapper og mange rhododendron. Mye arbeid å anlegge en hage i en så bratt li, men resultatet var imponerende. Vi fikk kaffe og mye godt innbakt i ferske boller.
Vegen gikk videre via Innvik, Stryn og Strandafjellet. De snødekte Sunnmørsalpene strålte i vårsol! Ole Jonny Larsen møtte på hotellet allerede samme kvelden og guidet oss til et bra lokalt spisested.

Hele lørdag formiddag var vi hos Ole Jonny i Spjelkavik. Det var gåavstand fra hotellet, og alle kunne komme når man var ferdig med frokosten. Stor samlerhage, nåletreområder, kjøkkenhage, steinbed, woodlandområde med dam og bekk, og flere barnehagesenger for småplanter. Rhododendron overalt (over 400! ulike arter), men også mye annet eksotisk - bl.a. steineik, Quercus ilex på ca 3! meter. Ole Jonny får

Trond Egil Jordal til venstre og Ole Jonny Larsen

til utrolig mye spennende avkom og er blitt en "hoffleverandør", ikke bare til de kongelige, men også til Arboretet på Milde. Hagebesøket ble avsluttet med ivrig shopping fra de mange bordene med planter.

Vi dro videre til Valderøya i Giske kommune. Egil Valderhaug er kanskje den klimatisk heldigste av Ålesundskameratene; han har ca 500! ville arter av rhododendron i hagen sin. Mange av disse klarer seg normalt ikke på våre breddegrader, for eksempel *Rh. camelliiflorum* og *kendrickii*, som nok er enestående utendørs i Norge. Godt voksne planter av *Rh. arboreum* og *barbatum* var fullstendig uten vinterskader. Det var nylig fjernet store furutrær i hagen, så det blir spennende hvordan de sarteste av artene klarer seg uten beskyttende overdekke. Fruen Lisbeth serverte oss kaffe og nybakt eplekake. Det smakte godt i regnværet.

Derfra kjørte vi til rhododendronsamlingen som Ole Jonny og Trond Egil har startet i en furuskog ved Blindheim ungdomsskule. Skogen var ryddet for kratt, og mange forskjellige rhododendronarter (t.o.m en palme!) var plantet i terrenget. Det var tydelig godt jordsmonn og beskyttelse fra furukronene. Vi så ingen vinterskader, ikke engang hos de storbladete. Dette blir spennende å komme tilbake etter noen år når plantene har vokst seg større.

Neste hagebesøk var hos Trond Egil Jordal på Blindheim. Mange ulike rhododendron, bratte partier med bekk, arealet var godt utnyttet – en innholdsrik hage. Trond Egil driver også med formering og hadde overskuddsplanter til salgs. Veldig populært!

Om kvelden var det dekket til bedre middag i Fjellstua på Aksla. Vi kunne se rett ned til Ålesund sentrum og følge med solnedgangen.

Tilbakekjøring på søndag. Vårt eneste stopp var i Sandane hos Eli og Harald Kjær.
Dette er et eventyr av en hage (se Norsk Hagetidend 9/1994 og 4/1995) med fantastisk utsikt over Gloppefjorden. Mye vakkert steinarbeid, der hver stein har sin perfekt plassering, dam, vinterhage og rosehage. Mange spesielle og spennende planter, bl.a godt voksne eksemplarer av Magne Sandvik sine innsamlinger fra Japan i 1976.

Med alle fergene og tildels krøtterstier av veger er det ikke barebare å planlegge hagebusstur på Vestlandet. Noen var litt skeptiske til tidstabellen i forkant og lurte på om det var Martin Schanche som skulle kjøre… Men vi rakk alle fergene og tidstabellen holdt til punkt og prikke tross noen stengte tunneller. Strålende tur i godt selskap!

Yuannan SBBE 2010

Tekst og foto: Jan Rune Hesjedal

Bærerne på det første trekket

To nordmenn med interesse for rhododendron, Ole Jonny Larsen og undertegnede, var på planteekspedisjon til Yunnan i juni 2010. Sammen med oss var en svensk og tre danske plantevenner. Dette illustreres i deler av overskriften (SBBE) som betyr "Skandinavisk Bilouxshan Beimashan Ekspedisjon" På vår vei gjennom det flotte landskapet, benyttet vi anledningen til å plukke med oss noe frø fra forrige års blomstring. Disse frøene blir alle benevnt med SBBE 2010.

Turen varte i tre uker. På den tiden krysset vi tre floder og fire pass. Fysisk sett var turen krevende, vi gikk dagsmarsjer på 8-12 timer med høydeforskjeller på mellom 1500 og 2000 meter. De passene vi gikk over, var alle på vel 4000 moh, det høyeste på 4464 moh.
Om kveldene når vi slappet av i spiseteltet, gjennomgikk vi dagens observasjoner. For meg var dette lærerike stunder, da jeg fikk ta del i all den erfaring mitt reiseselskap hadde om de ulike arter rhododendron. Oppgaven min var å notere de funnene vi hadde observert, og å lage en samlet oversikt etter hjemkomsten. Denne oversikten viser at vi totalt observerte vel 60 ulike arter og varianter av rhododendron.
Det kan nok hende at vi enkelte ganger tok feil når vi skulle bestemme hvilken art de ulike plantene tilhørte. De fleste går jo ganske greit å bestemme, men noen planter kan være vanskelige, ofte på grunn av at der er store variasjoner innen samme art. Men selv om vi tar høyde for enkelte glipp, tror jeg vi traff med mer enn 9 av 10 arter.

R. roxieanum, deep pink form.

Dette var min første tur av denne kategorien, og jeg var usikker på hva som ville bli de største utfordringene. Var det maten og magen, eller det fysiske, kanskje temperatur og nedbør, slanger eller andre krypende innsekter, boforhold og bespisning? Ja, det er klart man har en del å tenke på når man skal ut på en slik ekspedisjon for første gang.

Vi hadde med egen kinesisk kokk, og maten han serverte i spiseteltet var helt førsteklasses. Maten bestod av frukt og grønnsaker samt egg, som var vokket sammen med røkt og saltet kjøtt. Dette ble servert i 5-6 ulike varianter og med en separat gryte ris til. På trekkene overnattet vi i telt, der bodde jeg sammen med en trivelig mann fra Ålesund. Slanger så vi heldigvis ikke noe til, en del blodigler var der i enkelte områder, men jeg var blant de heldige og slapp å få de helt inn på huden. For Ole Jonny ble det derimot litt årelating, han hadde sko og strømpe full av blod om kvelden, for så å våkne midt på natta

med blodet rennende nedover ansiktet og en diger feit blodigle nede i soveposen.

Når sant skal sies, og det bør man, hadde jeg en del problemer med magen, men jeg var også den eneste av deltakerne som led av dette, og det skyldes ikke vår utmerkede kokk. Problemene var ikke større enn at de var til å leve med, og en nyttig erfaring å ta med om det blir flere turer av lignende kategori.

Slik vår tur var lagt opp, ble det lange dagsmarsjer og begrenset med tid til å undersøke lokalitetene i særlig grad. Vi botaniserte stort sett langs med stien, pluss litt rundt leirplassene våre. Derimot rakk vi over svært store områder og skaffet oss et inntrykk av hva som kanskje kunne finnes i disse områdene ved en senere anledning. I det ene området fant vi en ny variant av *R. roxieanum*, en med dyp rosa blomst. Dette forteller oss at noen områder enda ikke er helt ferdig botanisert. Trolig er der mye spennende å finne dersom en bruker tid og sjekker områdene grundig.

Vi fant også flere andre planter som varierer mye i forhold til faglitteraturen, det er mulig at noen også mangler en offisiell status. Mitt inntrykk var at naturen er mer mangfoldig enn hva ulike forfattere har fått med seg.

Den 15. mars er det årsmøte i Rhodo Vest, her vil Ole Jonny Larsen holde foredrag og presentere flere og spennende detaljer om vår tur og observasjoner.

Ole Jonny med *R. glischrum*.

Deltakere + det kinesiske vertskapet vårt.

SBBE Yunnan 2010. Identifiserte arter. (Arter blir bare nevnt første gang de ble funnet.)

R.decorum, R.arboreum, R.davidsonianum, R.arizelum, R.anthosphaerum, R.rubiginosum, R.mekongense, R.calostrotum, R.dichroanthum aff., *R.agapetum, R.sinogrande, R.glischrum, R.edgeworthii, R.crinigerum, R.callimorphum, R.heliolepis, R.stewartianum, R.lapponica* sp., *R. rothschildii/basilicum*-lignende?, *R.roxieanum* aff. - brede blad, tykt indument, mørk rosa blomst, *R.taliense, R.aperanthum* med gul blomst, *R.beesianum, R.anthopogon, R.rupicola, R.setosum, R.selense* – gul hybrid?, *R.lapponica* sp., *R.sinonuttallii, R.glischrum* pink, *R.maddenia* ssp. *crassum*?, *R.parishia* ssp., *R.kyawii, R.chrysodoron, R.maddenia* sp., *R.virgatum, R.sanguineum* var. *haemaleum, R.sanguineum, R.trichocladum, R.callimorphum, R.rupicola* var. *chryseum, R.rupicola* var. *rupicola, R.saluense* subs. *chameunum, R.forrestii, R.coriaceum, R.arizelum, R.neriiflora* ssp., *R.haematodes* ssp. *chaetomallum, R.alutaceum, R.praestans, R.irrorata* ssp., *R.neriiflorum* ssp. *neriiflorum, R.sanguineum* var. *cloiophorum, R.proteoides, R.chamaethomsonii. R.oreotrephes, R.augustinii, R.floccigerum, R.roxieanum. R.wardii, R.aganniphum. R.intricatum, R.pogonanthum* ssp. Stor forekomst av *R.roxieanum* i ulike varianter, *R.phaeochrysum* var. *levistratum.*

Rhododendronarter for salg 2011

Rhododendron megeratum

Mange nye spennende arter på lista:

anwheiense, callimorphum, beanianum, coryanum, crinigerum, cyanocarpum, glanduliferum, sikangense var. exquisitum, souilenhense, megeratum, keiskei etc.

Salgsliste kan bestilles pr e-post eller vanlig post.
Kan også leses på www.lapponicum.com

Ole Jonny Larsen, Bergeplass 12, 6010 Ålesund
Tlf: 70 14 02 51 – 41 58 86 30

olejonnylarsen@hotmail.com

Kjært barn har mange navn

Tekst og foto: Audun Arne

I Lapprosen nr. 3/2009 presenterte jeg en av mine favoritter, som jeg beskrev som en *R. smirnowii*, til tross for motforestillinger fra flere viderekomne og kompetente. Jeg næret aldri tvil, siden jeg var i salig erindring om å ha kjøpt av Jan Rune Hesjedal i forbindelse med et årsmøte på Arboretet. Under et besøk i vår hage etter DnR-årsmøtet på Dømmesmoen i Grimstad, kom imidlertid flere kompetente motforestillinger inn i bildet. Det ble til overmål hevdet at "dette er ikke en *R. smirnowii*". Tvilen var vakt.

Så en dag fikk jeg øye på en gammel lapp nederst på favorittens stamme. Der sto det *R. smirnowii*, men den var fra et hagesenter i Grimstad. Feilmerking? Så var det kanskje ikke en *R. smirnowii*. Plutselig kom jeg på at det var visst en *R. wiltonii* jeg hadde fått av Jan Rune.

Vi er kjent med at en kan bli lurt av feilmerking rett ofte, men jeg skulle gjerne ha kompetanse til å kunne avsløre og trå til med riktig navn. Jeg har nå vært nybegynner i 10 år, men er usikker på kriterier for overgang til viderekommen. (Har iblant beskrevet meg som viderekommen light.) Nå innser jeg jo at en viderekommen skal ikke gå i surr, selv om to planter har både w, i, o, og to i-er til slutt. Så er det med en viss tilfredshet jeg vil slå meg til ro som evig og ivrig nybegynner. Da er det også lett å ønske velkommen til alle som kan hjelpe meg med å finne frem til favorittens egentlige navn. Forresten er den like fin, samme hva den heter.

Spørsmål fra Anne:

Anne Tafjord-Kirkebø har sendt et bilde til Lapprosen og spør:
Hvilken rhododendron er dette?

Hun er søt og vakker, men seiler under feil navn i mitt kartotek. Blyg og uskyldig, men hva heter hun? (Ja, for dette er en "hun" selvsagt)
Tror bildet er tatt i artssamlingen i Arboretet, men selv ikke det er helt sikkert...

Dersom noen kan bidra til å "knekke nøtten" så ta kontakt med
Anne Tafjord-Kirkebø, anne@brage.biz eller tlf. 909 94 991, eller Redaksjonen i Lapprosen

Høsttur i Sør

til Odden camping på Evje

Tekst og foto: Audun Arne

I Rhododendron Sør har vi de siste åra vært på jakt etter spennende mål for utflukter og hageopplevelser utenom den hektiske blomstringssesongen om våren. Vi tenker jo også helhet i hagen, design, komposisjon, samplanting, følgeplanter, trær og busker, stein og vann og alt som kan "overta blomstringen" når rhodoene har gjort sitt. Det er alltid spennende å jakte på tips og ideer og få ny inspirasjon i hager som er preget av mangfold og helhetstenkning, særlig hvis det inkluderer rikelig med surjord og rhododendron.

Denne høsten besøkte vi Odden camping på Evje i Setesdalen 21.-22. august. Campingen ligger 500

meter sør for sentrum, og har et nytt parkanlegg som ligger idyllisk til ved elven Otra. Parken er absolutt verdt et besøk. Furuer, fjell og naturlig vann er fantasifullt og vellykket tilført oppbygde bed, masse naturstein, japaninspirerte dammer og bekker, et mangfold av busker og trær, roser og stauder, masse rhododendron og koselige gangveier. Her er også kafé og stor uteterrasse. Campingen har 20 hytter som kan huse fra 2 til 8 personer. Det er behagelig gangavstand til restaurant og supermarked. Videre info er lett tilgjengelig på Internett.

Vi losjerte i trivelige og velutstyrte hytter nær elven. Været var upåklagelig, og etter vandring i parken koste vi oss på hytteterassen til vi ruslet et par minutter bort på en Kinarestaurant med spennende meny og høy kvalitet. Etterpå hadde vi det riktig sosialt på en av hyttene, til et stykke inn i søndagen. Etter ny runde i parken søndag formiddag, avsluttet vi turen til Evje med besøk i Mineralparken, som ligger et steinkast lenger sør. Mineralparken er en turistattraksjon

på Evje, og byr på meget spesielle opplevelser. Her er museum, gruveganger hvor verdens vakreste stener og mineraler lyser mot en, og gavebutikken har rikt utvalg av smykkestener og kunsthåndverk.

GIMLE PLANTESKULE

Stort utval i planter for hagen

Spesialområde:
Rhododendron og surjordsplanter

Kontaktinformasjon:
Gimle Planteskule
Vikøy,
5600 Norheimsund

Tlf.: 56 55 04 80
Faks: 56 55 04 87
gimle@vestplant.no
www.vestplant.no

På siden

Rhododendron for begynnere

ved Lin Didriksen

Med fokus på Rhododendron og vinteren

Hei alle rhododendronelskere.

Jeg vil gjerne få takke for mange fine tilbakemeldinger knyttet til denne siden!
Jeg savner likevel henvendelser med konkrete spørsmål om ting dere lurer på - eller tema dere ønsker jeg kan ta opp. Vær så snill å hjelpe til med "å sette dagsorden" for PÅ SIDEN!
Vi er mange som elsker rhododendron - som er fornøyde med eller ikke har plass til så mange av disse vakre buskene. Jeg har sett noen rikholdige samlinger skapt av kvinner, men de fleste jeg kjenner til, er samlet og utviklet av menn. Er det å samle Rhododendron en "manneting"?
Er det derfor det ligger stor prestisje i god kjennskap til arter og sorter? Eller - er det egentlig så viktig å kunne alle disse navnene? Selv prøver jeg å lære navnene på dem jeg liker best og er som regel fornøyd med det.
Med og uten kjennskap til deres navn – jeg elsker dem alle! Lavt krypende, middels eller høytvoksende, spede med enslige klokker eller med klokker i klyngevekst. Dem som har de mest vidunderlige farger på bark, blader og i nyvekst. Kultivarer og arter. De rosa, røde, blå, lilla, gule, oransje og flerfargete. For en fantastisk plante Rhododendron er.

Denne gangen vil jeg sette fokus på *Rhododendron og vinteren*.

Rhododendron tåler som regel vinteren godt. De opprinnelige artene vokser mange steder høyt til fjells og er gjerne værutsatte. De ulike arter og sorter vil trives bra, eller mindre godt, på de ulike steder i landet. Sjekk hvilke klimasone(r) plantene er beregnet for. Vil man unngå skuffelser, er det best å akseptere at ikke alt passer i egen hage. Den urnorske *Rh. lapponicum* fra høyfjellet, er for eksempel håpløs å dyrke på Vestlandskysten med sine milde vintre og ofte manglende snødekke.

Rh. serotinum 16.04.2010

Vinterens utfordringer

Den største utfordringen for alle typer rhododendron er barfrost i kombinasjon med vind og vårsol. Det kan bety uttørking for de vintergrønne slagene. For lav temperatur over tid kan også drepe plantene.
Det forekommer en del sviskader. Slike sviskader ser man ofte på planter der toppene stikker opp over snøen. Det er ikke bare sarte kinn som kan svis av påskesolen.

Hvordan forbygge

Er det en streng vinter, er det best for rhododendronen om den kan slappe av under et naturlig dekke av snø. De legger seg gjerne flate, men reiser seg flott igjen når snøen smelter. På de høye buskene kan det imidlertid være lurt å riste snøen av toppene, da det kan forekomme brekkskader. Det kan hjelpe å binde opp plantene, slik at de bedre tåler tyngden.
Ha unge planter inne et par år, før man lar dem stå ute hele vinteren.
Du kan også forebygge ved å skape gode plantemiljøer. Bruk vindskjerming ved å utnytte terrenget og andre trær i hagen, eller lag en skjerm av f. eks. furu for arter / kultivarer som foretrekker skogsmiljø (vandrende skygge).
Man kan beskytte rhododendron mot uttørking ved å bruse dem (skvette vann på) i perioder med tele i bakken og samtidig uttørkende sol og vind. Et lag av tynn is vil hindre uttørking.

Tildekking

Er det fare for sviskade kan man dekke til plantene. Det er ikke lurt å bruke plast eller vinyl. Det trengs materialer som puster.
Granbar er alltid bra. Granbar kan legges som dekke rundt røtter for alle rhododendron før vinteren starter, og det kan legges som en parasoll ved barfrost, vind og sol. Et gammelt laken kan gjerne brukes. Det finnes store dekker eller skyggenett å få kjøpt på hagesentre.

Skyggenett brukes innvendig i drivhus, men kan også brukes ute. Husk å lage fester i hjørnene, så dekkenet ikke blåser bort. Det er ikke lurt å la plantene stå tildekket i for lange perioder. Da kan bladene begynne å visne.

Hva gjør vi med skadene?

Har du fått skader på din rhododendron er det viktig å ha tålmodighet før du gjør noe. Det kommer ofte nye skudd på planten. I fjor hadde jeg en rhodo, som jeg var overbevist om ikke hadde overlevd den strenge vinteren. Heldigvis var håpet om overlevelse sterkt, og planten for vakker til å gi opp. På slutten av sommeren stod den frodigere og med bedre vekst enn året før.
Vent gjerne til utpå høsten før du klipper bort de gamle skadene. En plante kan være veldig sterkt skadet og likevel komme med nye skudd fra stammen eller helt nede fra roten. Dette skrev Per M. Jørgensen en interessant artikkel om i Lapprosen 3 fra 2010.

Hvordan vite om det er liv?

Det er enkelt. Du klyper tett med tommel og pekefinger om stammen. Føles den kjølig eller kald - er den vannbærende og det står til liv. Føles den mer lunken eller varm – er den kanskje mistet.

Fremdeles usikker? Da kan du skrape forsiktig med en negl på barken - er det grønt under (kambiet) er det liv, er det brunt er det dødt. Men planten kan fortsatt skyte nye skudd fra roten. Husk å ha is i magen!
Har du håpet og ventet hele sommeren og det fremdeles ikke er tegn til nytt liv – ja da er det vel bare å glede seg over å kunne plante ut noe nytt.

Rh. ´Tinkerbird´

Veisalt

I fjor fikk vi spørsmål fra en som ønsket å anlegge en hekk av rhododendron. En glimrende idé. Utfordringen var at trærne ville vende mot en vei som jevnt blir saltet om vinteren.
Det er ingen planter som trives med veisalt, heller ikke rhododendron. Noen typer er gjerne mer robuste mot saltet enn andre. Det er stor variasjon på toleransen, men det setter ofte plantene i en tilstand som er mindre severdig.
Her i Bergen regner saltet heldigvis ofte bort. Ellers må man tenke ut måter å beskytte plantene fra veisaltet. (Jeg lurer på om hekken ble plantet?)
Har man lignende planer, har Vegvesenet og UMB publisert sine undersøkelser om planters toleranse av veisalt. Mesta i Bergen har også samlet god erfaring om beplanting av rhododendron langs vei.
Olaf Hammersland har en flott hekk mot vei - satt sammen av ulike rhododendron. Han har imidlertid plantet dem over en lav mur. Muren blir en buffer, og slik unngår han salt og annet rask direkte fra veien.

Noen tips om valg av vinterherdige Rhododendron.

Først bør du ta rede på hvilken herdighetssone som er aktuell i ditt område. Dette kan du finne på Internett, f. eks. www.hageselskapet.no (klikk på Faglig stoff, videre på Klima), eller sjekk med en nærliggende planteskole/ hagesenter som har kunnskap om rhododendron. De har salgslister der herdighetssoner for den enkelte planten er oppgitt. Du kan faktisk ha forskjellige herdighetssoner innenfor din egen hage, fordi vind, le, steiner osv. er faktorer som kan spille inn. Klimasoner er både komplisert og innviklet!
For de kaldeste områdene i landet, H6-H10, er det lave alpine rhododendron med små blad som går best. Disse klarer seg bra når de får et godt snødekke. De mest herdige rhodoer med litt større blad bør også prøves, men ikke plasseres vindutsatt. Bl.a. er *Rh. brachycarpum, catawbiense* og *smirnowii* mye brukt i hardføre krysninger.
Blant artene kan nevnes en gruppe kalt Taliensia. Dette er planter som vokser fra 3500 – 4500 moh i Asia. De er lave til middels høye, har tykke blad med indument på undersiden, og har vist seg særlig godt tilpasset i det fuktige klimaet på Sør- og Vestlandet. De bør også kunne prøves i andre områder av landet.
Det samme gjelder for *Rhododendron yakushimanum* som kommer fra halvøya Yakushima i Japan, der den vokser fra 1200 til 1800 moh. *R. yakushimanum* er tett og tueformet og blir sjelden mer enn 1 meter i kultur. Den er opphav til mange lave, tette hybrider som også er vel verd å satse på.
I kystnære strøk på Sør- og Vestlandet varierer klimasonen fra H1 til H3, her går de fleste rhododendron i vanlig handel greit.

Det kan ikke sies for ofte: Gi planten en god start før den skal møte den første vinteren! Best er det å plante om våren. Fjern alle blomsterknoppene slik at planten får bruke kraften til å bygge opp et godt rotsystem (men behold gjerne et par dersom du vil se blomsten). La planta stå og trekke en times tid i vann, løsne forsiktig røttene i rotklumpen. Lag store plantehull og bruk humusrik, løs og luftig jord. Plantedybden skal være slik at toppen av roten er litt over bakkenivå. Ikke tråkk rundt røttene, plant med lett barnehånd.
Legg et lag på ca 7-8 cm løs jord oppå røttene. Sørg for vanning i tørre perioder den første sommeren. Nyplantinger tåler mindre tørke før rotsystemet har etablert seg.
Flere plantetips finner du også *På siden* i Lapprosen 2/2010.

Til slutt vil jeg gjerne takke alle dem som har hjulpet meg med svar på spørsmål til denne artikkelen. Jeg er så heldig at jeg får møte mange av landets kapasiteter på Rhododendron. Tusen takk for at "eg får vere med dokkar".

Besøkshager

Ta denne listen med når dere tar sommerturer i år!

Det vi er glade i, det liker vi også å vise fram! Og felles interesser gir grunnlag for god prat - så ikke nøl med å ta kontakt med hageeierne under, det setter de pris på! "Jo flere som stikker innom og rusler rundt, jo hyggeligere", for å sitere en av dem.
Og så håper vi at dere som ikke står på listen, men som kan tenke dere å få besøk, gir oss et ord. Vi henstiller også til dere som står på listen, å skrive litt utfyllende om hagen deres, og/eller melde inn endringer.
Oversikt over besøkshager finner du også på www.rhododendron.no

NB! Kontakt alltid hageeieren på forhånd om det passer med besøk.

Lars Solbu Bevanger, Viggjaøra, 7354 Viggja.
Tlf. 72 86 78 73, mobil 970 21 297.
Nordvendt 1,5 mål stor hage på Viggja, 35 km fra Trondheim. Mest rhododendronarter og en del hybrider. Plantene er fra 25 år gamle og yngre. En del mindre vanlige stauder.

Olderviks Rododendronhage, Magnar Oldervik, 6693 Mjosundet, Aure
Tlf: 71 64 47 96 / 472 55 096.
www.olderviks-rhododendronhage.no
Hagen ligger i en bratt skråning vendt mot sydøst/øst i ei lita bygd med navnet Mjosundet i Aure kommune på Nordmøre. Eiendommen på ca. 2,5 mål naturtomt, har naturlig furu og lauvtreskog med blåbær, tyttebær, blakkbær og røsslyng, men også noe plen innimellom. Det er brukt en del naturstein og tømmerstokker for å bygge opp bed. Hagen inneholder i dag ca. 250 forskjellige *Rhododendron*. I tillegg er det innslag av stauder, hovedsakelig av primula, men også noen prydtrær og busker. Salg av planter.

Ole Jonny Larsen, Bergeplass 12, 6010 Ålesund (Bydel: Spjelkavik, 12 km fra sentrum)
Tlf: 70 14 02 51. www.lapponicum.com
2 mål stor hage i Ålesund. Stor samling av rhododendronarter, nåletrær og vintergrønne bladplanter. Har alltid mange rhododendronarter for salg. Besøk etter avtale, også grupper.

Ingvald Austrheim, Kyrkjebø, Sogn.
Tlf. 57 71 11 71
Stor samling rhododendron i skog (4 - 5 mål) og mark. Flott hage på ca 1 mål i tilknytning til huset med vårstauder, trær og busker. Stor samling rhodoer, arter og hybrider (Se Lapprosen 3/05).

Britt Godske Bjørklund, Birkelundsbakken 56, 5231 Paradis. Tlf. 55 91 17 13
1,3 mål økologisk drevet hage med ca 1500 ulike sorter av stauder, løk, busker og trær, lyng, rhododendron, grønnsaker og bær. Det er brukt mye stein i hagen, med vekt på estetikk og miljø.

Britt og Olaf Hammersland, Hammerslandgrenda 62, 5251 Søreidgrend. Tlf. 55 12 06 81.
Hagen er ca 2 mål og utviklet og endret gjennom 25 år. Den inneholder et variert utvalg av til dels sjeldne busker, trær, stauder og mange sorter rhododendron.
Hagen har en dam med et flott vannfall.

Brit og Pål A. Skagseth, Snekkevikv. 82, 5046 Rådal. Tlf. 55 22 64 35
Besøk fortrinnsvis i mai-juni, men gjerne hele året, etter telefonisk avtale. 10 mål stor eiendom ved Grimseidpollen, flere hundre rhododendronplanter, vesentlig villarter utplantet i blåbærlyng mellom furutrær.

Randi og Harald Kårtveit, Kårtveit, 5363 Ågotnes. Tlf. 56 33 47 88
Lite gårdsbruk med ca 5 mål hageanlegg på kultivert naturtomt. Påbegynt 1977. Nye anlegg 1997. Flere "rom" i hagen, høydenivåer, trapper, sitteplasser, 3 naturlige dammer m.m. Planter, mye rhododendron ca 500 stk, forskjellige typer bar- og lauvtre, vintergrønt, busker, stauder, lyng, fuksia m.m., drivhus og økologisk grønnsakdyrking. Utkanten av gårdens innmark er plantet til med rhododendron og trær av forskjellige slag. Har også juletreproduksjon. Enkel servering kan ordnes etter avtale. God parkering.

Inger og Lars Sebjørnsen,
Ø. Kleppevei 150, 5300 Kleppestø. Tlf. 56 14 10 02
Hagen er på 2,5 mål naturtomt, med allsidig beplanting. Bl.a. damanlegg, fjellhageplanter og rhododendron.

Anna Karin og Gunnar Breivik, Davanger, 5310 Hauglandshella. Tlf. 56 14 53 38
Hagen ble påbegynt våren 1975 og er ca. 2 mål. Opprinnelsen var furuskog og myr. Her er også fjellknauser opp i dagen. Med surt jordsmonn som utgangspunkt, ble rhododendron et naturlig valg. I dag har vi ca. 200 arter og sorter. Blomstring fra februar - mars til ut i juni – juli, med topp i mai – juni. Har også en del asiatiske lønnearter og sorter, en hostasamling

som stadig utvides og ellers busker, trær, stauder og løkvekster. Deler av samlingen er sjeldne og lite kjente vekster.

Linveig og Sigurd Vikane, 5136 Austrheim.
Tlf. 56 16 90 26
Vår, sommer og høst. 2,6 mål hage som er ca. 50 år gammel. Hagestue i Leca med peis og torvtak, naturstein i bord og sittegruppe.

Tjorehagen på Radøy, 5938 Sæbøvågen,
tlf. 56 37 11 45 (56 37 10 40)
Ca. 1 times bilkjøring nord for Bergen. 25 da naturhage med stort utvalg av rhododendronarter og kultivarer og andre busker og trær. I hagen finnes en rekke storbladede rhododendron (*rex, fictolacteum, macabeanum, auriculatum, barbatum, fulgens* og mange flere) i god trivsel.

Hjørdis og Thorolf Juvik, Midtskogv. 30a,
5200 Os. Tlf. 56 30 07 03
En liten hage, 650 m², i nærheten av Os sentrum, med ca.150 forskjellige rhododendron, mest små, lave sorter, en blanding av arter og hybrider. Stein er brukt for å utnytte plantenes og tomtens egenart og to fiskedammer med en liten bekk i mellom.

Elna og Jan Rune Hesjedal, Lepsøyneset 106,
5216 Lepsøy. Tlf. 56 30 61 19 / 411 29 510
Hage på 1,5 mål med vekt på rhododendron, mest arter. Noen *Camellia* og diverse andre planter. Damanlegg under utvikling. Mest blomstring i april og mai.

Kjellaug Guddal Sæbø, Tverrgardsveien 11,
5416 Stord. Tlf. 53 41 01 50
Særprega hage der det er lagt vekt på miljø, form, farge og kunstneriske opplevingar. Ca. 200 rhododendron, klematis, bregner, juleroser – stor løkbløming på våren, naturstein m.m.

Torstein Borg, Tveit, 5694 Onarheim.
Tlf. 53 43 50 77 / 911 83 834
Rhododendronsamling i gårdstun. 250 – 300 ulike arter. De eldste plantene er 40 år gamle. Nyetablert bratt og spennende fjellhage.

Ida og Jørunn Flesland, 5590 Etne.
Tlf. 53 75 62 78.
1 mål hage anlagt fra 1978. Asalea, rhododendron, stauder, fuksia m.m. Besøk etter avtale, fortrinnsvis vår/forsommer.

Oddbjørn Fosse, Malmvegen 15, Lye, 4340 Bryne.
Tlf. 51 48 82 68
Hobbygartner med rhododendron som spesialitet. Et mål hage, ca. 3000 planter, mest azalea og frøplanter. Fint å kombinere med et besøk på Rogaland Arboret.

Kjell Kristoffersen, Lutsiveien 240,
4309 Sandnes.
Tlf. 51 62 07 52 / 40335115 / 99508275
Ca. 5 km fra Sandnes ligger den 1400 m² store hagen med ca 300 rhododendron fordelt på 160 forskjellige sorter. Også et stort utvalg av vintergrønne trær.

Inga Olsen, Roligheden 5, Klodeborg,
4825 Arendal. Tlf. 37 09 42 45, mobil 992 34 426
Variert hage som har ca 1500 m² med steinbed, stauder og rundt 200 ulike rhododendronarter og hybrider. Mange forskjellige primula og surjordsplanter. Åpent fra 13/05.

Mona Klemmetsen, Nævisdal, 4821 Rykene.
Tlf. 37 09 39 60 / mob. 481 45 161
Stor naturtomt med mye fjell, naturlige bekker og dam. Hagen er bygd opp med naturens egne materialer. Her dyrkes og prøves mange sjeldne vekster, for å teste herdighetsgrenser. Det gjelder bl.a. trær, busker, stauder, løk og surjordsvekster.
Rhodosamlingen består av mange hundre arter og hybrider. Hagen er på sitt vakreste i mai – juni, men ellers besøk hele året etter avtale.

Hans-Petter Foss, Hurumveien 11, 3440 Røyken,
Tlf: 31 28 49 56
www.fosshagesenter.no
6000 m² hage på Villingstad gård med ca 100 forskjellige *Rhododendron* og rundt 400 andre typer planter. Villingstad er en av Røykens største og eldste gårder. Hagen som fortsatt er under utvikling vil i 2010 få navnet Villingstadparken. Besøkshagen er lagt i kombinasjon med Foss hagesenter.

Roger H. Karlsen, Ekelundv. 3, 1545 Hvitsten.
Tlf. 64 95 53 31
4 dekar tomt med rhododendronarter og -hybrider plantet blant furu og eiketrær.
Også andre prydtrær. Blomstring begynner i april.

Tordis og Sigurd Bretteville-Jensen, Vestfaret 11,
1719 Greåker. Tlf 69 12 93 37
Villahage med rhododendron plantet inn mellom lyng og furu (se Lapprosen 3/05).

Ringstad Planteskole & Hagesenter,
Vestre Totenvei 377, 2817 Gjøvik.
Åpent i hagesenterets vanlige åpningstider.
Besøk avtales i tlf. 61 14 62 50.
Mer enn 250 arter og hybrider for Østlandsforhold.

Spennende reisemål!
Kaarel Voikt, et mangeårig medlem av DnR, har en stor Rhododendronhage på sitt sommersted på Dagö (Hiiumaa), en øy i Østersjøen som tilhører Estland.
Voikt er særlig opptatt av å så egne frø. Han dyrker fram egne planter ved krysning (hybridisering) med fokus på vakre blad og annet som gjør planten attraktiv utover blomstringstiden.
Han ønsker våre medlemmer hjertelig velkommen. Han bor i Sverige, men drar tidlig på våren til Dagö for å stelle med sin store hage.
Meld i fra på e-post om dere kommer:
kaarelv@tele2.se

Påmelding til årsmøtehelg 20. - 22. mai i

Den norske Rhododendronforening

Vi ønsker velkommen til årsmøte som i år skal være på Bryne lørdag den 21. mai 2011.
I den forbindelse har styret i lokalavdeling Sør-Vest lagt opp program for deltakerne m/følge og andre interesserte fra fredag kveld, lørdag og søndag. Vi ber om påmelding til hele eller deler av arrangementet. **Påmeldingsfrist: 1. mai.**

Program:
Fredag kl. 19.00 inviterer Tone Fosse Ulvøy til sosialt samvær i sin hage i Sandnes.

Lørdag kl. 11.00: Årsmøte i Bryne Mølle (ligger ved siden av kjøpesenteret M44). Lunch etter årsmøtet.
kl. 14.00: Vandring til nærliggende hager og anlegg. Guidet tur gjennom Fritz Røed-parken som ligger rett over gaten.
kl. 19.00: Årsmøtefest.

Bryne Mølle

Søndag kl. 10.00: Vi tar deltakerne med på tur og starter til Rogaland Arboret. Deretter går turen videre over Høg-Jæren med hagebesøk, og tilbake over Låg-Jæren hvor vi besøker attraksjoner der så langt tiden rekker.

Parti fra Rogaland Arboret

Innkvartering:
Vi har reservert en del rom ved Jæren Hotell i sentrum av Bryne. Tlf. 909 71 683.
Priser: Enkeltrom med frokostbuffet kr. 750,- pr. døgn.
Dobbeltrom " kr. 450,- pr. person

Vi har også Bryne Kro og Hotell i umiddelbar nærhet, tlf. 51 77 75 00.

Påmelding til: Tone Fosse Ulvøy - Tlf. 51 62 55 87 / 47 011 327 - Mail: tone@ulvoy.no

Hjertelig velkommen til Bryne!

Kjære medlem!

Sammen med denne utgaven av Lapprosen finner du giro for innbetaling av kontingent for 2011.
Betaler du via nettbank, ber vi om at du markerer for melding til mottaker. Dersom betaler er annen person enn medlemmet, må vi få oppgitt navnet på medlemmet. Dette vil lette arbeidet med å få registrert innbetalingene korrekt i DnRs medlemsregister.

Samtidig ber vi om at medlemmene melder inn adresseforandringer (bostedsadresse og e-postadresse).
Har du e-postadresse, men ikke sendt den til foreningen, send den snarest til bjorgvar@online.no
Vi kan da gi dere en påminnelse i forkant av møter og aktiviteter, uansett hvor i landet man har sin lokalforening.

Ha en fin rhodovår!

Hilsen
Bjørg S Rasmussen
Kasserer / medlemsregisteransvarlig

Nye medlemmer

Styret ønsker følgende nye medlemmer velkommen i foreningen:

Wenche Iversen	Okerødgata 68	1511 Moss
Harald Bell Solaas	Svelvikveien 466	3060 Svelvik
Randi Skogly	Hellvikvn. 179	1450 Nesoddtangen
Solbjørg Sølvberg	Frøylandsveien 4	4355 Kverneland
Gerd Trellevik	Kringstølen 5	5124 Morvik
Birger Kindt	Morvikveien 39 a	5122 Morvik
Ingrid Sværen	Furulien 39 B	5101 Eidsvågneset
Grete Nygård	Nygårdsvegen 175	5350 Brattholmen
Brit Godske Bjørklund	Birkelundsbakken 56	5236 Paradis
Mari Arneberg Lothe	Bergveien 2	3474 Åros
Jørgen Tingstveit		4823 Nednes

Innkalling til årsmøte

i Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør

Tid: **10. mars 2011 kl. 19.00.**
Sted: **Stinta skole, Arendal.**

Program:

1 Årsmøtesaker: Årsberetning, regnskap og budsjett, innkomne forslag, valg, fastsettelse av tidspunkt for neste årsmøte.
2 Enkel bevertning – utlodning.
3 Video – program.
4 Gjennomgang av årsprogrammet for 2011.

Saker som ønskes tatt opp på årsmøtet, må være styret ihende senest en uke før møtet.

Audun Arne
leder

Årsberetning 2010

for Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør.

Det sittende styret ble valgt på årsmøtet i Arendal 11. mars 2010.

Styret har bestått av:

Audun Arne	leder
Vidar Olsen	kasserer
Lis Herlofsen	styremedlem
Kathrine Lyngstad	styremedlem
Varamedlemmer:	Nina Gjermundsen
	Frode Harnes
Valgkomite:	Gudrun Arne
	Nina Gjermundsen
	Inga Olsen
Revisor:	Knut Gjermundsen

Gudrun Arne har fungert som styrets sekretær.
Det har vært avholdt 5 styremøter i perioden. 32 saker har vært til behandling.
Avdelingen har 46 medlemmer pr. 31.12.10.

Aktiviteter gjennomført i 2010:
Alle aktiviteter i årsprogrammet til Rhododendron Sør ble gjennomført slik det ble presentert i Lapprosen 1 og 2. Hagevandringer og høstprogrammet hadde god oppslutning.
Avdelingen arrangerte årsmøte for DnR på Dømmesmoen ved Grimstad 28.-30. mai 2010.

Samarbeid: Samarbeid med **Dømmesmoen/Norsk hagemuseum** ble aktivert i løpet av høsten. Avdelingen har etablert en særskilt komité for å ivareta videre oppfølging. Det er søkt DnR om støtte til innkjøp av planter.

For styret i Rhododendron Sør:
Audun Arne, leder

Årsprogram 2010 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør

11.02. **Vintertreff** hos Merete Risholt, Rise kl. 19.00.
Vi følger opp suksessen fra i fjor med et festlig kosetreff i vintermørket.
Påmelding og info.: Gudrun Arne, innen 07.02. Tlf 37 09 49 40.

10.03. **Årsmøte for Rhododendron Sør.** Stinta skole, Arendal kl. 19.00
Årsmøtesaker – se innkalling forrige side.

13.04. **Dugnad** hos Anne Brit Evensen, Heidalen 48, Arendal. Tlf. 909 86 060.
Anne Brit er nytt medlem med stor hage/naturtomt og gryende sans for rhodoer, bl.a. som alternativ til lukehage. Vi ønsker å gi henne en god start og masse ideer.

13/5 - 15/5. **Vi planlegger handletur til Danmark.**
Er du interessert – ta kontakt med Frode Harnes. Tlf. 95 17 83 19.

20/5 – 22/5. **Årsmøte DnR på Bryne.** Vi planlegger fellestur/samkjøring for interesserte.
Ta evt. kontakt med Audun Arne. Tlf. 37 09 49 40.

31.05. **Hagevandring hos Nils Veggeland**, Vik 64, Grimstad, kl. 18.00
Tlf. 90 60 87 40. Frammøte: Kiwi-butikken på Vik, kl. 17.45.
Nils er nytt medlem. Han har en stor, innholdsrik og severdig hage.

22.08. **Støping av trau** hos Mona Klemmetsen kl.18.00. Vi "henger oss på" Staudeklubbens program.
Påmelding til Mona ca. 1 uke før, tlf. 48 14 51 61.

17.09. **Høstmøte.** Stinta skole, Arendal, kl. 11.00. Stikking, bytting av stiklinger, kombinert med kursing i frøsåing. Avdelingen har anskaffet en del frø.
Ta med: Stiklinger (de som har), potter, plastposer, skarp kniv, merkepinner, tusj. Foreningen sørger for så-/stikkemedium og strikker. Lunsj serveres.

Luksusproblem

I dette nummeret av Lapprosen er det mye info fra hovedforeningen og fra lokalavdelingene som vi må ha med. Derfor kommer Rhododendronarter i kultur i Norge, del 3, av Ole Jonny Larsen først i neste nummer av bladet. Dette gjelder også flere andre artikler som vi har fått inn – egentlig et luksusproblem – men litt dumt for de som venter å finne sine innlegg i dette nummeret.

I neste nummer har vi også plass til mer stoff, så ta gjerne pennen fatt!
Både korte og lengre bidrag mottas med takk.

Hilsen
Redaksjonen

Inkalling til årsmøte i

Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør-Vest

Tid: **Onsdag den 16. februar 2011 kl. 19.00.**
Sted: **Rogaland Arboret.**

Saksliste:
1. Årsmøtesaker: Konstituering av møtet, årsberetning, regnskap 2010, budsjett 2011, innkomne forslag, valg av 2 styremedlemmer og 2 varamedlemmer, revisor, valgkomite.

Saker som ønskes tatt opp på møtet, må være styret i hende senest en uke før møtet.

Program:
Billedkavalkade om rhododendron.
Alle som møter får hver sin mini-rhododendron av en sjelden art. Kaffe og plantelotteri.

Vel møtt!
Hilsen styret

Årsmelding 2010 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør-Vest

Styret i 2010, valgt på årsmøte den 24. februar 2010, har bestått av:

Reidar Vigrestad	leder
Thomas Larsen	nestleder, kasserer
Olga Nese	sekretær
Oddbjørn Fosse	styremedlem
Magnus Simonsen	styremedlem
Tone Fosse Ulvøy	varamedlem
Aslaug Meisland	varamedlem
Revisor:	Kurt Meisland
Valgkomite:	Tor Frostestad

Det har vært avholdt 4 styremøter i året.
Møteaktiviteten i laget har vært i henhold til annonserte årsprogram, med 3 medlemsmøter og 2 turer.

Tema på medlemsmøtene:
I februar holdt Oddbjørn Fosse foredrag, med bilder, fra tur til Burma høsten 2009.
I september var *Camellia* tema.
I november hadde Tone Fosse Ulvøy foredrag om "Hagen om vinteren" med bilder.

Fremmøte til møter og turer har vært økende, noe som er gledelig.
Medlemstallet har også økt, og vi har nå 46 medlemmer i avd. Sør-Vest.
Vi er så heldige at vi får låne lokaler i Rogaland Arboret.
Vi har utlodning av planter og sosialt samvær med kaffe og servering på alle møtene.
Takk til de som leverer planter til utlodning.

Vi har fremdeles planer om å utvikle et område i Arboretet for planting av villarter.
Venter fremdeles på svar fra Mattilsynet om import av planter som vi har på vent i Danmark.

Styret i Rhodo Sør-Vest

Årsprogram 2011 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Sør-Vest

16. februar:	**Årsmøte og medlemsmøte. Rogaland Arboret kl 19.00.** Program: Årsmøtesaker etter innkalling. Bildekavalkade om rhododendron. Alle som møter får hver sin mini-rhododendron av en sjelden art.
6. april:	**Samling i Arboretet kl. 18.00.** Stell og vedlikehold av rhododendron.
20. - 22. mai:	**Årsmøtehelg i Den norske Rhododendronforening.** Eget program for aktiviteter fredag, lørdag og søndag.
21. sept.:	**Medlemsmøte kl. 19.00.** Ledsagerplanter til *Rhododendron*.
16. nov.:	**Medlemsmøte kl. 19.00.** Digitalfotografering av planter og blomster.

Alle møtene holdes i kafeteriaen i Arboretet.

På møtene har vi utlodning av sjeldne planter, og servering.

Alle er velkomne til møter og tilstelninger.

Ta turen innom oss på BoGrønt Sotra Hagesenter

Her finner du et godt utvalg av:

- Rhododendron
- Surjordsplanter
- Stauder
- Roser
- Sommerblomster
- Granitt
- m.m

BoGrønt Sotra Hagesenter

BO GRØNT

GJERTRUDVEGEN 3
5353 STRAUME

TLF. 56 32 12 52

bogront.no/sotra

Innkalling til årsmøte i

Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest

Fana kulturhus, Østre Nesttunvei 18, Nesttun tysdag den 15. mars kl 18.30
Årsmøtesaker: årsmelding, rekneskap og budsjett, evt. innkomne forslag, val.
Forslag som det er ønskje om å behandla, må vera styret i hende innan 8. mars.

Etter årsmøtet, ca kl 19, har vi gleda av å følgja
"I plantejegernes fotspor - Nordisk Rhododendronekspedisjon til Yunnan juni 2010"
v/ Ole Jonny Larsen

Kaffi og plantelotteri. Inngangspengar 50 kr

Vel møtt til ein hyggeleg kveld!
Helsing styret i Rhodo Vest

Årsprogram 2011 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest

15. mars:	"**I plantejegernes fotspor - Nordisk Rhododendronekspedisjon til Yunnan juni 2010"** **v/ Ole Jonny Larsen** Årsmøte og medlemsmøte i Fana Kulturhus, Østre Nesttunvei 18, Nesttun, kl 18.30 Inngangspengar 50 kr. Kaffi og plantelotteri
26. mars:	**"Lag dine eigne rhododendronplanter" - frøformeiring, stiklingsformeiring og poding** **v/ Jan Rune Hesjedal, Daniel Torsvik og Jan Valle** Kursavgift 300 kr. Arboretet på Milde kl 11-15.30 Påmelding innan 15. mars: Terhi Pousi, tlf. 55 22 95 08, terhi.pousi@bm.uib.no
16. - 22. april:	**DnR-påsketur til Wales**
20. - 22. mai:	**DnR–årsmøtehelg på Bryne i Rogaland**
22. mai:	**Arboretets dag på Milde** Aktivitetsdag for heile familien kl 12.00 -16.00. Infostand, med sal av småplanter
5. juni:	**Vårtur til Lindås og Radøy** Vi besøkjer hagane til Jan Valle og Kirsten Marie Storheim. Samkjøring kan organiserast. Kontaktperson: Thorolf Juvik, mobil 949 71 690, thjuvik@online.no
28. august:	**Hausttur til Nordhordland** Vi besøkjer Tjorehagen i Radøy og Lyngheisenteret på Lygra. Samkjøring kan organiserast. Kontaktperson: Thorolf Juvik, mobil 949 71 690, thjuvik@online.no
15. november:	**"Tilbakeblikk" frå turar i året som er gått** Medlemsmøte i Fana Kulturhus, Nesttun, kl 18.30. Inngangspengar 50 kr. Kaffi og plantelotteri

Årsmelding 2010 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Vest

Styret i 2010, etter valet på årsmøtet 17. mars 2010:

Thorolf Juvik	leiar
Torstein Borg	nestleiar
Egil Sæle	sekretær
Terhi Pousi	kasserar
Håkon Morvik	styremedlem
Maria Fett	varamedlem
Jan Valle	varamedlem
Frøydis Oen	varamedlem
Revisor:	Sølvi Søfteland
Valkomité:	Randi V Fessl og Bjarte A Synnevåg

Styret har hatt 6 møte i 2010, alle i driftsbygget på Arboretet, Milde. 47 saker behandla.

9. februar: "De store Plantejegerne" v/ Ole Jonny Larsen
Naturhistorisk Museum, Bergen. Plantelotteri. 30 frammøtte.

17. mars: "På rhododendronjakt i Yunnan" v/ Bård Ranheim
Årsmøte og medlemsmøte i Naturhistorisk Museum, Bergen. Plantelotteri. 39 frammøtte på årsmøtet, 57 til foredraget som var arrangert i samarbeid med Arboretets Venner.

20. mars: Fotografering v/ Anne Tafjord-Kirkebø og Kolbjørn Kirkebø, Brage Byrå AS. Tredje kursdag -oppfølging av tidlegare arrangert fotokurs. I samarbeid med Arboretets Venner. Arboretet på Milde. 9 deltakarar.

7. - 9. mai: Tur til Ålesund
Felles busstur. Hagane vi besøkte: Martinus og Aud Furevik i Førde, Ole Jonny Larsen i Spjelkavik, Egil Valderhaug på Valderøya i Giske kommune, rhododendronskogen ved Blindheim ungdomskule, Trond Egil Jordal på Blindheim og Eli og Harald Kjær i Sandane. 36 deltakarar.

30. mai: Arboretets dag på Milde
Informasjonstand med sal av småplanter. Ansvarlege Håkon Morvik og Olaf Hammersland. Fint vær og godt frammøte.

29. august: Hausttur til Hardanger
Vi besøkte Fartøyvernsenteret i Norheimsund, Gimle Planteskule og hagane til Aksnes og Byrkjeland. 38 frammøtte.

16. november: "Min hage" v/ Ebba Holmboe
Fana Kulturhus på Nesttun. Plantelotteri og rhodoauksjon. 42 frammøtte.

Medlemskap: Folkeakademiet i Bergen

Pr 31.12.2010 har DnR 378 medlemmer, 153 av desse soknar geografisk til avdeling Vest.
Rhodo Vest vil takka alle som har deltatt på møte og turar og dermed gitt oss endå eit hyggeleg rhododendronår. Takk til alle som har gitt plantegåver til lotteri og auksjonar og til Arboretet og Botanisk hage på Milde for godt samarbeid og lån av møtelokale.

Bergen 2. januar 2011
Styret i Rhodo Vest

Innkalling til årsmøte i

Den norske Rhododendronforening, avdeling Øst

Dato: 3. april 2011, kl 13.00 – 14.00 Sted: Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo.
Program:
Årsmøtesaker: Valg av møteleder, referent og to medlemmer til å underskrive protokollen, årsberetning 2010, regnskap 2010, budsjett 2011, innkomne forslag, valg.
Saker som ønskes tatt opp på møtet må være styret ihende senest 2 uker før møtet.
Se ellers årsprogrammet.

Styret i Rhodo Øst Øyvind Aasheim, leder

Årsberetning 2010 for

Den norske Rhododendronforening, avdeling Øst

Styret ble valgt på årsmøtet i Botanisk Hage, Oslo, 24. april 2010, og har bestått av:

Øyvind Aasheim,	leder, (kasserer) gjenvalgt for 1 år, 2010
Erik Gustavsson,	styremedlem (nestleder) valgt for 2 år 2010 og 2011.
Kari Marie Aandstad,	styremedlem (sekretær) ikke på valg.
Varamedlemmer:	Roger Karlsen og Perly Berge, gjenvalgt for 1 år.
Revisor:	Berit Ramleth, gjenvalgt for 1 år, 2010.
Valgkomite for 2010:	Turid H. Bergerøy og Arnfinn Nypan.

Det har vært avholdt 3 styremøter og årsmøte i 2010: 16. mars, 24. april, 5.oktober og 16. november.
Styrets varamedlemmer har vært innkalt til styremøtene.
28 saker er behandlet på styremøtene. Avdelingen har ved siste oversikt 97 medlemmer.

Aktiviteter 2010

6. mars:	Medlemsmøte i Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo. Foredrag «Bladfellende rhododendron» v/Steinar Handeland.12 til stede.
25. april:	Årsmøte/medlemsmøte i Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo. Det var 14 deltagere på årsmøtet. Etterpå var det medlemsmøte med bevertning, omvisning i Palmehuset i Botanisk Hage og salg av rhododendron.
19. mai:	Hagebesøk hos Ove Skriver i Mysen. Salg av rhododendron.
30. mai:	Rhodo Øst deltok igjen med informasjonsstand og salg av rhododendron på Botanisk hages Venner`s Vårtreff i Botanisk Hage, Oslo. Mange hundre besøkte vår stand og ca. 60 planter ble solgt.
5. juni:	Besøk i Foss Hagesenter og hagebesøk hos Åse Handeland på Haslum.
12. juni:	Hagebesøk hos Torbjørn Lensebakken ved Skien.
19. juni:	Hagebesøk hos Ebba og Jens Holmboe på Ås og Roger Karlsen i Hvitsten.
25. sept.:	Medlemsmøte i Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo. "Remi A. Nielsen fortalte fra sin siste rhododendronekspedisjon til Kina. Bevertning. Ca. 20 deltagere.
6.november:	Førjulsmøte hos Øyvind Aasheim, Oslo. «En presentasjon av det overraskende rike rhododendronutvalget i Tromsøhager» v / Kristian Nyvoll fra Tromsø arktisk-alpine botaniske hage. Servering. 24 deltagere.

Aktivitetene ble annonsert i Lapprosen, på hjemmesiden www.rhododendron.no, og med egen invitasjon før hver samling, pr. e-poster og med brev til de som ikke har e-postadresse.
Vi har fortsatt arbeidet med å få et utvalg av rhododendron tilgjengelig for medlemmene. Vi har fått planter fra noen medlemmer og kjøpt inn rhododendron litt rimelig. Disse har vi solgt på Vårtreffet i Botanisk hage, på årsmøtet vårt og på noen av hagevandringene våre.
Vi har solgt ca. 90 rhododendron til sammen i 2010.

Oslo, 15. januar, 2011.
For styret i Den norske Rhododendronforening, avdeling Øst. Øyvind Aasheim, leder

Årsprogram 2011 for Rhodo Øst.

Noen opplysninger mangler fremdeles.

Fullstendig årsprogram sendes alle medlemmer i Rhodo Øst i Februar ! ! !

februar — **Søndag 13. feb. kl. 13.00 – 16.00**

Medlemsmøte Rhodo Øst

Sted: **Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo.**

Foredrag med lysbilder.

Utfyllende orientering om emne og foredragsholder sendes medlemmene i Rhodo Øst i god tid før møtet!

Enkel bevertning og planteprat.

April — **Søndag 3. april kl. 13.00 – 16.00**

Årsmøte Rhodo Øst

Sted: **Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo.**

Årsmøtesaker iht. vedtektene.

Saker som ønskes tatt opp utenom de vanlige årsmøtesakene må være styret i hende senest 2 uker før årsmøtet.

¤Det norske arboret på Milde. Nordens største Rhododendronsamling

¤Roger Karlsen snakker om vårstell og gjødsling av rhododendron.

¤ Medlemssalg av Rhododendron-planter.

Enkel bevertning og mer planteprat.

Mai — **Søndag 22 mai kl. 14.00**

Hagebesøk

Sted: **Robert Monsen. Hellebergveien 14 A, Stathelle (ved Skien).**

Utfyllende orientering sendes medlemmene i Rhodo Øst i februar.

Mai — **Torsdag 26. mai til Søndag 30. mai**

SE RHODODENDRONEN BLOMSTRE
BUSSTUR TIL ROGALAND

Mai — **Søndag 30. mai kl. 10.00 – 16.00**

Plantesalg / vårtreff. Botanisk Hages Venner arrangerer.

Sted: **Botanisk Hage, Tøyen, Oslo** www.botaniskhagesvenner.no .

Vi deltar også i år på Botanisk Hages Venner sitt Vårtreff med egen informasjonsstand og mange flotte rhododendroner til salgs.

Vårtreffet er en opplevelse i seg selv med masse mennesker tilstede og med mange forskjellige hageplanter til salgs fra foreninger og Botanisk Hages Venner.

Ta med picknic-kurv eller besøk kafeen på Tøyen Hovedgård.

Juni — **Søndag 5. juni kl. 14.00**

Hagebesøk

Sted:

Utfyllende orientering sendes medlemmene i Rhodo Øst i februar.

Juni — **Søndag 19. juni kl. 14.00**

Hagebesøk

Sted:

Utfyllende orientering sendes medlemmene i Rhodo Øst i februar.

September — **Søndag 25. kl. 13.00 – 16.00**

Medlemsmøte Rhodo Øst

Sted: **Auditoriet i Zoologisk museum, Botanisk Hage, Oslo.**

Vi lager stiklinger !!

Utfyllende orientering sendes medlemmene i Rhodo Øst i februar.

November — **Lørdag 12. kl. 14.00 – 17.00**

Førjulsmøte

Sted:

"Små rhododendron i trädgården"

Conny Assarsson besøker oss fra Sverige med lysbildekåseri !

I sin krets ble han kåret til årets trädgårdsodlare.

"En parkanläggning som kan tävla med det bästa Sverige har att erbjuda inom detta område."

Vel møtt i 2011 ! Styret i Rhodo Øst.

ISSN 1504-6702

Solbrekken 1
5122 MORVIK
Norway
http://www.spektrum-reiser.no
maria@spektrum-reiser.no

TIL RHODODENDRON-, ORKIDE- og andre BLOMSTER-ELSKERE

Grip sjansen til å oppleve et av de siste, lite utforskede rhododendron-paradiser i West Kameng, ARUNACHAL PRADESH i India.

Her finnes 51 forskjellige rhododendronarter, minst 600 sorter orkideer og mange andre blomster. Kanskje finner vi noen ukjente rhododendron-skatter i dette Himalayadistriktet ? Hvis vi får tid besøker vi også et tiger-reservat.

Vi opplever noen av de mange etniske folkegrupper, klostre og fødestedet til den 6. Dalai Lama. Etter Arunachal Pradesh flyr vi til Delhi hvor vi overnatter. Siste dagen sightseeing i Delhi og avskjedsmiddag før avreisen til Norge.

Foreløpig pris fra Bergen for 15 dager ca. NOK 22.000,- i delt dobbeltrom ved min. 6 deltakere. Enkeltromstillegg NOK 2.200,- . Avreise 30. april, retur 14. mai 2011.

Info/påmelding snarest til maria@spektrum-reiser.no, eller tlf. 55 182416, mob. 40605657. Dag-til-dag-program på www.spektrum-reiser.no

Ikke inkludert: Kostnader til visum og trekkingtillatelser samt spesialtillatelse for Arunachal verneområde, reise- og avbestillingsforsikring, lokalfly, personlige utgifter til suvenirer, telefon e.lign., mat utenom det som er beskrevet i programmet, drikkevarer generelt og drikkepenger for hjelpere, guider, sjåfører, og andre tjenester der det er naturlig.

VELKOMMEN til NAGAGIGITREK, en meget spesiell opplevelse i Indias nord-østligste og minst befolkete delstat. Den grenser i vest til Bhutan, i nord til Tibet/China og i øst til Burma.

Some species of *Rhododendrons* occurring in Arunachal Pradesh:
a) *R. arboreum* – tree, common;
b) *R. neriiflorum* – shrub or small tree, threatened;
c) *R. chamaethomsonii* – dwarf shrub, endemic;
d) *R. edgeworthii* – epiphytic, shrub; rare;
e) *R. maddenii* – shrub; rare;
f) *R. johnstoneanum* – shrub, endemic and endangered.